

@fosselat

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع **شناختنامه جزء سی ام قرآن (عمّ جزء)**

[ویژه مربیان حفظ و حافظان قرآن کریم و متدبران]

تهیه شده توسط حجت الاسلام علی رجبی

قاریان قرآن ما

با درود جناب تلاوت قرآن ثمری تلاوت کنند
که گویای قرآن را در قلب مخاطب نازل می کنند

- ۱ - شناخت اجمالی جزء ۳۰
- ۲ - نام های سوره های جزء ۳۰ [نباء تا ناس]
- ۳ - دسته بندی موضوعی نام سور جزء ۳۰
- ۴ - تعداد آیات سوره های جزء سی ام [از کم به زیاد]
- ۵ - ترتیب نزول سوره های جزء سی ام
- ۶ - فواتح (آغاز) سورهای جزء سی ام
- ۷ - قسم و جواب قسمهای جزء ۳۰
- ۸ - تکرار جمله " ما ادراک " در قرآن
- ۹ - تکرار " کلا "
- ۱۰ - آیات نامدار جزء ۳۰
- ۱۱ - دانستنی های مهم در جزء سی ام قرآن

«یکی از چیزهایی که می‌تواند تدبیر در قرآن را به ما ارزانی بدارد، حفظ قرآن است. ما حافظ قرآن کم داریم. من قبلاً گفتم که در کشور ما حداقل باید یک میلیون نفر حافظ قرآن باشند، حالا یک میلیون که عدد کمی است نسبت به این جمعیتی که ما داریم، اما حالا چون دوستان الحمدلله یک مقدماتی فراهم کرده‌اند، کارهایی را مشغول شده‌اند و دارند برنامه‌هایی را فراهم می‌کنند برای اینکه ان‌شاءالله حفظ راه بیفتد، ما هم امیدمان بیشتر شده و به جای یک میلیون، می‌گوییم ان‌شاءالله ما باید ده میلیون نفر حافظ قرآن داشته باشیم»

@fosselat

کانال فضلت

www.FSLT.ir

- ۱- دارای ۳۷ سوره از ۱۱۴ سوره قرآن
- ۲- در بردارنده سوره های سجده واجب : علق آیه ۱۹
مستحب : انشاق ۲۱
- ۳- تکرار جمله "وما ادراک" ده مورد
- تکرار کلمه "کَلَّا" در قرآن ۳۳ مورد که ۱۸ موردش در سور جزء سی ام است
- ۴- تعداد قسم ها : ۵۲ مورد در ۴۵ آیه و ۱۳ سوره
- ۵- از میان ۳۷ سوره جزء سی ام همه مکی هستند به غیر از ۳ سوره که مدنی هستند: بینه و زلزال و نصر
- ۶- کوچکترین سوره قرآن در این جزء قرار دارد : سوره کوثر
- ۷- حزب مفصل [لبّ القرآن - باب القرآن] :
 - ۱- طوال : حجات تا بروج
 - ۲- اوساط : طارق تا بینه
 - ۳- قصار : زلزال تا ناس
- ۸- تعداد کل آیات جز سی ام : ۵۶۴ آیه

نام های سوره های جزء سی ام قرآن (نباء تا ناس)

۱- **نباء: عَمَّ، تَسَاوُلْ، مُعْصِرَات، عَم** يتسائلون---

که این نامها از آیات 1 و 2 و 14 الهام گرفته است. [فواصل اکثریات سوره به الف ممدوده ختم میشود].

۲- **نازعات:** از جا کندن، فقط یک نام دارد.

(فواصل آیات سوره) یا به «الف ممدوده» اول یا به «ة»، «ی» (یا) مقصوره، الف ممدوده ختم می شوند.

۳- **عبَس:** (چهره درهم کشیده)، اَعْمَى (نابینا)، السَّفَرَة (سفیران)

۴- **تکویر:** (درهم پیچیدن)، کَوَّرَتْ (درهم پیچیده شد) [درهم پیچیده شدن خورشید یکی از نشانه های قیامت]

۵- **انفطار:** (شکافته شدن) اِنْفَطَرَتْ (شکافته شده)---از شکافته شدن آسمان در آستانه قیامت خبر می دهد.

۶- **مطففین:** (کم فروشان) تطفیف (کم فروشی)

*[فواصل آیات] همه آیات سوره یابه «ن» و یا به «م» ختم می شوند.

۷- **انشقاق:** (شکافتن) اِنشَقَّت: (شکافت) [از آیه اول گرفته شده است]

۸- **بروج:** (برج ها)؛ از آیه اول گرفته شده

۹- **طارق:** (کوبنده شب که ستاره ای درخشان است)؛ از آیه اول گرفته شده

۱۰- **«أعلى»** [آیه اول] (بلند مرتبه به عنوان یکی از صفات خداوند آمده) / همه آیات سوره به «ی» ختمی شود

عیر از آیه شانزدهم (دنیا) که الف ممدوده است.

ادامه نام های سوره های جزء سی ام قرآن (نباء تا ناس)

- ۱۱- غاشیة: (پوشاننده)/ اشاره به روز رستاخیز که حوادث هولناک آن همه را می پوشاند. [از آیه اول گرفته شده]
- ۱۲- فجر: [از آیه اول گرفته شده] سپیده دم، امام حسین علیه السلام (آیات پایانی سوره)
- ۱۳- بلد: [آیه اول] سرزمین یا شهر مکه
- ۱۴- شمس: خورشید/ آیه اول، در بردارنده بیشترین قسم در قرآن؛ (یازده مرتبه قسم)، الناقة (شتر ماده)/ ناقة الله در آیه ۱۳؛ صالح (نام پیامبر قوم ثمود)/ نافة صالح؛ رسول الله ناقة الله در آیه ۱۳ / همه آیات به الف ممدوده «ا» ختم می شود.
- ۱۵- لیل: (شب)، [آیه اول] همه آیات سوره به «ی، یاء» الف مقصوره ختم می شود.
- ۱۶- ضحی: (نیم روز و تابش خورشید در آن)، [آیه اول]/ از نظر اهل بیت امید بخش ترین آیه قرآن در سوره ضحی آورده شده؛
- ۱۷- انشراح: (وسعت دادن)، ألم نشرح، شرح [آیه اول]
- ۱۸- تین: (انجیر) [آیه اول]/ اولین و آخرین آیه به «نون» ختم می شود. غیر از آیه ۴ همه آیات به «ن» ختم می شود.
- ۱۹- علق: (خون بشته آویزان و زالو)، [آیه دوم]/ [إقراء (بخوان)، عنوان القرآن.
- *نوزدهمین سوره در جزء سی و ۱۹ آیه نیز دارد.
- ۲۰- قدر: (اندازه گیری)، [آیه اول] إنا أنزلناه فی لیلۃ القدر/ همه آیات سوره به «ر» ختم می شود.
- ۲۱- بینه: (دلیل روشن و آشکار)، لم یکن/ آیه اول، أهل الكتاب/ آیه اول، بریة/ آیات ۶ و ۷، انفکاک/ آیه اول، قیمة/ آیه ۳
- *همه آیات سوره به ة و آیه آخر به ه (ضمیر) ختم می شود.

ادامه نام های سوره های جزء سی ام قرآن (نباء تا ناس)

۲۲- زلزال: (لرزش) زلزله/آیه اول

۲۳- عادیات: (اسب های دونده نفس زن)/ آیه اول

۲۴- قارعة: (کوبنده)/ یکی از نام های قیامت/ اولین آیه و آخرین آیه به «ة» ختم می شود.

۲۵- تکاثر: (فزون طلبی)، آیه اول

۲۶- عصر: (فشرده، بعدظهر، مطلق زمان) والعصر/ آیه اول، همه آیات به «ر» ختم می شود.

۲۷- هَمَزَه: بسیار بدگو و طعنه زن و عیب جو، لَمْزَه/آیه اول، [همزه: صیغه مبالغه و همه آیات سوره به «ة» و «وه» ختم می شوند.

۲۸- فیل: اَلَمْ تَرَ كَيْفَ/آیه اول، همه آیات سوره به لام ختم می شود.

۲۹- قريش: نام قبیله ای مشهور در مکه، لایلاف (برای اُلفت دادن)/آیه اول

۳۰- ماعون: (وسایل ضروری و کوچک زندگی)، اَلدین/آیه اول، روز جزاء و آیین

أرأیت (آیا دیدی)/آیه اول، غیر از آیه ۲ همه آیات به «ن» ختم می شود.

۳۱- کوثر: (خیر فراوان)/آیه اول، تمام آیات سوره به «ر» ختم می شود.

۳۲- کافرون: (حق پوشندگان)/آیه اول، عبادت، (از مضمون سوره) جَد(انکار)/ اولین و آخرین آیه سوره به نون ختم می شود.

۳۳- نصر: (یاری)، تودیع (خداحافظی)/چرا که گفته اند این سوره به وفات پیامبر اشاره دارد و آخرین سوره نازل شده بر پیامبر است.

۳۴- مَسَد: (ریسمان از لیف خرما)؛ تَبَّتْ (زیانکار و هلاک بار)، لَهَب (شعله سُرخ آتش)، ابولهب (نام یا کنیه یکی از مشرکان و عموی پیامبر)

ختم پایان آیات به حروف قطب جد.

۳۵- اخلاص: توحید، الأساس، نِسْبَةُ الرَّبِّ (شناختنامه پروردگار) نور، نجات، قُلْ هُوَالله، الصمد / همه آیات سوره به دال «د» ختم می شود.

۳۶- فلق: شکافتن سپیده دم/آیه اول، آیات این سوره همه از حروف «قطب جد» پایان می پذیرد.

۳۷- ناس: (مردم)/آیه اول، این واژه پنج بار در این سوره تکرار شده است؛ همه آیات این سوره به «س» سین ختم می شود.

*سوره ناس و فلق هر دو «مُعَوِّذَتَین» گویند.

دسته بندی موضوعی نام سور جزء سی ام

- از اصول دین : سوره توحید
- اقتشار مختلف از نظر ایمان : کافرون
- موجودات نامرئی : نازعات
- گروه اجتماعی : مطفین ، ناس ، قریش ، عبس ، همزه ، تکاثر
- نامها و صفات قیامت : غاشیه ، تکویر ، انفطار ، نباء ، زلزال ، انشقاق ، قارعه
- اسامی زمان (گاه شمار) : عصر ، فلق ، قدر ، ضحی ، فجر ، لیل
- اسامی سرزمین و مکان : بلد
- پدیده های طبیعی : علق و تین ، شمس ، طارق ، مسد ، بروج
- اسامی حیوانات : فیل ، عادیات
- دو قلو ها : معوذتین (ناس و فلق)

تلاوت دو سوره در یک رکعت نماز : فیل و قریش
ضحی و شرح

تعداد آیات سوره های جزء سی ام [از کم به زیاد]

- 1- سوره هایی که 3 آیه دارند. / 1-کوثر (کوچکترین سوره قرآن) 2-نصر 3-عصر (کمترین آیات)
 - 2- سوره هایی که 4 آیه دارند. / 1-توحید 2-قریش
 - 3- سوره هایی که 5 آیه دارند. / 1-خلق 2-ممتد 3-ذیل 4-قدر
 - 4- سوره هایی که 6 آیه دارند. / 1-ناس 2-کافرون
 - 5- سوره هایی که 7 آیه دارند. / ماعون
 - 6- سوره هایی که 8 آیه دارند. / 1-تکائر 2-زلزال 3-بینه 4-تین 5-انشراح (شرح)
 - 7- سوره هایی که 9 آیه دارند. / هُمزة
 - 8- سوره هایی که 11 آیه دارند. / 1-قارعة 2-عادیات 3-ضحی
 - 9- سوره ای که 15 آیه دارد. / شمس
 - 10-سوره ای که 17 آیه دارد. / طارق
 - 11-سوره هایی که 19 آیه دارند. / 1-انفطار 2-اعلی 3-عَلق
 - 12-سوره ای که 20 آیه دارد. / بلد [بیست بیست است]
 - 13-سوره ای که 21 آیه دارد. / لیل
 - 14-سوره ای که 22 آیه دارد. / بروج
 - 15-سوره ای که 25 آیه دارد. / انشقاق
 - 16- سوره ای که 26 آیه دارد. / غاشیة
 - 17- سوره ای که 29 آیه دارد. / تکویر
 - 18- سوره ای که 30 آیه دارد. / فجر
 - 19- سوره ای که 36 آیه دارد. / مطففین
 - 20- سوره ای که 40 آیه دارد. / نباء
 - 21- سوره ای که 42 آیه دارد. / عبس
 - 22- سوره ای که 46 آیه دارد. / نازعات (بیشترین آیه در جزء سی م را دارد).
- *سوره های 20 آیه ای (بلد) و 30 آیه ای (فجر) و 40 آیه ای (نباء)
- * سوره های 26 آیه ای (غاشیة) و 36 آیه ای (مطففین) و 46 آیه ای (نازعات)
- * تعداد آیات جزء سی ام جمعاً 564 آیه می باشد.

ترتیب نزول سوره های جزء سی ام

ترتیب نزول	نام سوره	ترتیب مصحف	ترتیب نزول	نام سوره	ترتیب مصحف
1	علق	96	24	عبس	80
5	فاتحه	1	25	قدر	97
6	مسد	111	26	شمس	91
7	تکویر	81	27	بروج	85
8	اعلی	78	28	تین	95
9	لیل	92	29	قریش	106
10	فجر	89	30	قارعه	101
11	ضحی	93	32	همزة	104
12	شرح	94	35	بلد	90
13	عصر	103	36	طارق	86
14	عادیات	100	68	غاشیه	68
15	کوثر	108	80	نبأ	78
16	تکاتر	102	81	نازعات	79
17	ماعون	107	82	انفطار	82
18	کافرون	109	83	انشقاق	84
19	فیل	105	86	مطففین	83
20	فلق	113	93	زلزال	99
21	ناس	114	100	بینه	98
22	اخلاص	112	102	نصر	110

*سوره علق اولین سوره مکی در جزء سی ام و مطففین آخرین سوره مکی در جزء سی می باشد.

@fosselat

۴ فواتح (آغاز) سوره‌های جزء سی ام

الف) با استفهام: ۵ سوره

ب) با قسم: ۱۰ سوره (واو قسم) + ۱۱ سوره (لا قسم)

ج) با نفرین (دعای شر): ۳ سوره

د) با "اذا" شرطیه (زمانیه): ۵ سوره

ه) با فعل امر (انشایی): ۶ سوره

و) با "انّا": دو مورد

ز) موارد دیگر: ۵ سوره

1- أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ {1}

آیا کسی را که همواره روز جزا را انکار می کند دیدی؟ - ماعون

2- أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ {1}

آیا ندانسته ای که پروردگارت با فیل سواران [که برای تخریب کعبه آمده بودند] چه کرد؟ - فیل

3- نصف الحزب 60 أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ {1}

[ای پیامبر!] آیا سینه ات را [برای تحمل وحی، و هرگونه حادثه ای در برابر ابلاغ آن] گشایش ندادیم؟ - شرح

4- هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ {1}

آیا خبر آن حادثه هولناک فراگیر به تو رسیده است؟ - غاشیه

5- عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ {1}

[مردم] درباره چه چیز از یکدیگر می پرسند؟ - نباء

فقط یک سوره با "اقسم بهذا البلد" آغاز می شود.

- سوره هایی که با قسم شروع می شود در جزء سی ام ، همه جواب قسم مذکور است در خود سوره

به غیر از دو سوره ۱- نازعات : جواب قسم اقول

۱- آیه هشتم

۲- آیه ۲۶

۳- محذوف "لتبعثن"

۲- فجر : جواب قسم اقوال

۱- إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ {۱۴}

۲- محذوف "لنعدبن الكفار"

۳- هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرِ {۵}

سوره هایی که در آیات میانی آنها
قسم به کار رفته است در جزء سی ام

۱- تکویر آیات ۱۵ و ۱۷ و ۱۸

۲- انشقاق ۱۶ و ۱۸

۳- طارق ۱۱ و ۱۲ - ۱ و ۲

۱- تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ {1}
 نابود باد قدرت و تلاش ابولهب! و نابود باد [خود او] - تَبَّتْ

۲- وَيْلٌ لِّكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَزَةٍ {1}
 وای بر هر طعنه زنِ عیب جوی! - همزه

۳- وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّينَ {1}
 وای بر کم فروشان! - مطفین

د با "اذا" شرطیه (زمانیه) : ۵ سوره

۱- ذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ {1} وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا {2} فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا {3} سوره نصر (تکرار یک مرتبه)

۲- إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا {1} وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أَثْقَالَهَا {2} وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا {3} يَوْمَئِذٍ تُحَدِّثُ أَخْبَارَهَا {4} بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَىٰ لَهَا {5} يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَاتًا لِيُرَوْا أَعْمَالَهُمْ {6} سوره زلزال (تکرار یک مرتبه)

۳- إِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ {1} وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ {2} وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ {3} وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ {4} وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ {5} يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمَلَأَقِيهِ {6} سوره انشقاق (تکرار ۴ مرتبه آیات ۱ و ۳ و ۵ و ۶)

۴- إِذَا السَّمَاءُ انْفَطَرَتْ {1} وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتَثَرَتْ {2} وَإِذَا الْبِحَارُ فُجِّرَتْ {3} وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ {4} عَلِمْتَ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ وَأَخَّرَتْ {5} سوره انفطار (۴ مرتبه آیات ۱ الی ۴)

۵- إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ {1} وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ {2} وَإِذَا الْجِبَالُ ..

سوره تکویر (تکرار ۱۲ مرتبه از آیات ۱ الی ۱۳ و آیه سیزدهم یک مرتبه و جمعه ۱۳ مرتبه)

شرط

- {1} إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ
- {2} وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ
- {3} وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ
- {4} وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ
- {5} وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ
- {6} وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ

جواب شرط

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ {14}

- {7} وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ
- {8} وَإِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ
- {9} بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ
- {10} وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ
- {11} وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ
- {12} وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ
- {13} وَإِذَا الْجَنَّةُ أُنزِلَتْ

سوره تکویر آیات 1 الی 14
این سوره بیشترین تکرار "اذا" را در بین سور جزء سی ام دارد

1- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ {1}

بگو: پناه می برم به پروردگارِ مردم - ناس

2- قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ {1}

بگو: پناه می برم به پروردگارِ سپیده دم - فلق

3- قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ {1}

بگو: حقیقت این است که خداوند، یگانه بی همتاست - توحید

4- قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ {1}

بگو: ای کافران! - کافرون

5- اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ {1}

خوان به نام پروردگارت! که [جهان و موجوداتش را] آفرید - علق

6- سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى {1}

نام پروردگار بلندمرتبه ات را [به پاک بودن از هر عیب و نقصی] ستایش کن! - اعلی

(یکی از مستحبات قرآن)

۱- **إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ {1}**
 همانا ما قرآن را در شب قدر نازل کردیم . **قدر**

۲- **إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ {1}**
 به راستی ما به تو خیر فراوان، [که نسلی گسترده از طریق وجود فاطمه علیها السلام است] عطا
 کردیم - **کوثر**

1- عَبَسَ وَتَوَلَّى {1}

چهره درهم کشید و روی برگرداند - عبس

2- لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنْفَكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ {1}

کافران از اهل کتاب و مشرکان بر این نبوده اند که [از آیینشان] جدا شوند، تا آن دلیل روشن برای آنان بیاید - بینه

3- الْقَارِعَةُ {1} مَا الْقَارِعَةُ {2} وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ {3}

آن حادثه کوبنده «1» چیست آن حادثه کوبنده؟ «2» و تو چه می دانی آن حادثه کوبنده چیست؟ - القارعه

4- أَلْهَاكُمْ التَّكَاثُرُ {1} حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ {2}

فخرفروشی به یکدیگر [درباره ثروت و نفرات]، شما را [از خدا و قیامت و تکالیف مهم، به خود] سرگرم کرده است «1» تاجایی که از قبرها دیدار [کرده، و به تعداد مردگانتان نیز به یکدیگر مباحثات] کردید! «2» - تکاثر

5- لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ {1} إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ {2}

[آری خدا فیل سواران را نابود کرد] به خاطر همبستگی قریش؛ [زیرا در صورت پیروزشدن فیل سواران نظام زندگی قریش

متلاشی می شد] «1» همبستگی داشتنشان در سفرهای زمستانی و تابستانی «2» - قریش

قسم و جواب قسمهای جزء ۳۰

ردیف	سوره	تعداد قسم	آیات قسم	جواب قسم
1	عصر	یک قسم	والعصر	إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ
2	ضحی	دو قسم	والضحی*واللیل إذا سجدی*	مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَ مَا قَالَى
3	بلد	سه قسم	لا أقسم بهذا البلد*وأنت حل بهذا البلد*و والد و ما ولد	لقد خلقنا الإنسان في كبد
4	لیل	سه قسم	ولیل إذا يغشى*والنهار إذا تجلى*و ما خلقت الأنثی	أَنْ سَعَيْكُمْ لَسْتِي
5	تکویر	سه قسم	فلا أقسم بالخنس*واللیل إذا عسعس* والصبح إذا تنفس	إِنَّهُ لَقَوْلِ رَسُولٍ كَرِيمٍ
6	عادیات	سه قسم	والعادیات ضبحا*فالموریات قدحا* فالمغیرات صبحا	إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ
7	تین	چهار قسم	والتین والزیتون*وطور سینین* وهذا البلد الامین	لقد خلقنا الإنسان في احسن تقويم
8	طارق	چهار قسم	والسماء والطارق*و ما أدرك ما الطارق* والسماء ذات الرجوع*والارض ذات الصدع	إِنْ كُلِّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ* إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٍ
9	بروج	چهار قسم	والسماء ذات البروج*والیوم الموعود* وشاهدو مشهود	قُتِلَ أَصْحَابُ الْأُخْدُودِ
10	انشقاق	چهار قسم	فلا أقسم بالشفق*واللیل و ما وسق* والقمر إذا تساق	لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ
11	فجر	پنج قسم	والفجر*ولیال عشر*والشفع والوتر*والیل إذا یسر	هل في ذلك قسم لذي حجر*إن ربك لبالمرصاد
12	نازعات	پنج قسم	وانازعات غرقا*والناشطات نشطا*والسابعات سبحا*فالسابعات سبحا*فالمدبرات امرا	قُلُوبٌ يَوْمَئِذٍ وَاجِفَةٌ*إن في ذلك لعبرة لمن يخشى
13	شمس	یازده قسم	والشمس وضحيها*والقمر إذا تلتها*والنهار إذا جلتها* والیل إذا یغشيها*واسماء وما بنتها*والارض وما طحتها*ونفس و ما سوتها	قد افلح من زكناها*وقد خاب من دسيتها

تکرار جمله «وَمَا ادْرَاكَ» (چه چیز آگاه کرد تو را؟) در قرآن

ردیف	سوره	آیه	متن آیه
1	حاقه	3	وَمَا ادْرَاكَ مَا الْحَاقَّةُ
2	مدثر	27	وَمَا ادْرَاكَ مَا سَقَرُ
3	مرسلات	14	وَمَا ادْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ
4	انفطار	17	وَمَا ادْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ
5	انفطار	18	ثُمَّ مَا ادْرَاكَ مَا يَوْمَ الدِّينِ
6	مطففين	8	وَمَا ادْرَاكَ مَا سَجِّينِ «كتاب مرقوم»
7	مطففين	19	وَمَا ادْرَاكَ مَا عَلِيَّونَ «كتاب مرقوم»
8	طارق	2	وَمَا ادْرَاكَ مَا الطَّارِقُ* «النجم الثاقب»
9	بلد	12	وَمَا ادْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ* فَكُ رَقَبَةُ
10	قدر	2	وَمَا ادْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ
11	قارعة	3	وَمَا ادْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ
12	قارعة	10	وَمَا ادْرَاكَ مَا هِيَةُ
13	همزة	5	وَمَا ادْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ

موارد تکرار کلمه « کَلَّا » در جزء سی ام قرآن

[همه موارد در سُورِ مکی می باشند]

ردیف	سوره	شماره آیه
1	نباء	4 و 5
2	عبس	11 و 23
3	انفطار	9
4	مطففین	7 و 14 و 15 و 18
5	فجر	17 و 21
6	علق	6 و 15 و 19
7	تکائر	3 و 4 و 5
8	همزة	4

بعضی از آیات نامدار جزء سی ام

- 1- إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّن يَخْشَاهَا {45}
- وظیفه تو فقط هشدار دادن به کسانی است که همواره از آن می ترسند. نازعات 45
- 2- يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ {6}
- ای انسان! چه چیز تو را به پروردگار بزرگواری مغرور کرده است؟ . انفطار 6
- 3- يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَىٰ رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ {6}
- ای انسان! تو با کوششی طاقت فرسا در حرکت به سوی پروردگارت هستی و در نهایت به لقایش می رسی. انشقاق 6
- 4- إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ {12}
- بی تردید کيفر پروردگارت بسیار شدید است. بروج 12
- 5- إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ {14}
- بی تردید پروردگارت در کمین [همه انسان ها] است، [به این علت راه فراری از عذاب او ندارند]. فجر 14
- 6- قَدْ أَفْلَحَ مَن زَكَّاهَا {9}
- به راستی کسی که نفس را [از زشت کاری] پاک کرد [تا به رشد لایقش برسد]، [بر موانع راه سعادت] پیروز شد . شمس 9
- 7- سَيَذَكَّرُ مَن يَخْشَىٰ {10}
- کسی که [از خدا] می ترسد به راستی اندرز را می پذیرد . اعلیٰ 10
- 8- اَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً {28}
- به سوی پروردگارت بازگرد! درحالی که [تو از او] خشنودی و [او هم از تو] خشنود است . فجر 28
- 9- أَلَمْ يَعْلَم بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ {14}
- آیا ندانسته که مسلماً خداوند [همه کارهایش را] می بیند؟ . علق 14
- 10- إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ {2}
- که بی تردید انسان غرق در خُسران بزرگ و سنگینی است . عصر 2

@fosselat

دانشتنی های مهم در جزء ۳۰ قرآن

الف) تکبیر گفتن هنگام قرائت قرآن، از سوره ضحی تا ناس

ب) سجده های واجبہ تلاوت (سورالعزائم)

ج) سگته و هاء سگت

۱) سگته

۲) هاء سگت

د) علامت تنوین در فعل مضارع "لنسفعا"

الف تکبیر گفتن هنگام قرائت قرآن ، از سوره ضحی تا ناس

- طبق روایت حفص از عاصم و طریق مشهور ، از ابتدای سوره "الضحی" در جزء سی ام تا انتهای قرآن (الناس) می توان در آغاز یا پایان هر سوره ، تکبیر گفت . [تکبیر در ابتداء رایج تر است]

لیل این مستحب : [شان نزول سوره "الضحی"]

پس از مدتی که نزول وحی قطع شده بود و پیامبر (ص) از این موضوع به شدت ناراحت بودند و جبرئیل مجددا نازل شد و سوره "ضحی" را آورد که در آن بر استمرار حمایت های الهی از پیامبر (ص) تاکید شده بود . هنگامی که جبرئیل تلاوت سوره را به پایان برد ، پیامبر (ص) از شدت خوشحالی تکبیر گفتند .

لذا این کار به تاسی از پیامبر (ص) مستحب است .

البته مستحب است علاوه بر تکبیر ، ذکر "تهلیل" و "تحمید" نیز گفته شود .

به این ترتیب **لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ**

تهلیل

تکبیر

تحمید

[حلیه القرآن ، سطح ۲ ، موسوی بلده ص ۱۹۹]

“ با ستاره ، فصلت را بخوان و سجده کن ”

الم آیه ۱۵

اقرا (علق) آیه آخر

حم آیه ۳۷

نجم آیه آخر

مسئله شرعی :

زنانی که در عادت ماهانه (ایام حیض) هستند ، نباید حتی حرفی از سوره هایی که سجده واجب دارند ، بخوانند ، ولی اگر آیات سجده دار را شنیدند ، باید سجده کنند و سجده کردن بر آنها واجب است و نیاز به ترک مجلس نیست .

اگر کسی به آیه سجده دار گوش دهد ، سجده بر او واجب است .

نکته : آنچه گذشت ، فتوای امام رحمه الله علیه بود

[توضیح المسائل امام امت رحمت الله ، مسئله ۱۰۹۳]

۱- **سکته** : به روایت حفص از عاصم از طریق شاطبیه ، سکت فقط در چهار موضع از آیات قرآن آمده ، که یک مورد آن در جزء سی ام قرآن است :

سوره مطففین آیه ۱۴ بعد از کلمه **بَلْ** و قبل **رَانَ عَلٰی قُلُوبِهِمْ** که در اینجا برای مشتبه نشدن به یک کلمه ، ادغام متقاربین انجام نمی گیرد .

كَلَّا بَلْ رَانَ عَلٰی قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ (مطففین آیه ۱۴)

چنین نیست [که آنان می پندارند]، بلکه گناهمانی که همواره مرتکب شده اند بردل هایشان چرک و زنگار بسته، [به این علت حقایق متکی بر دلیل را افسانه می پندارند]

۲- **هاء سکت** : عبارت است از هائی ساکن که در آخر کلمه هنگام وقف ، برای بیان حرکت ملحق می شود . در قرآن ۹ مورد هاء سکت به آخر کلمه افزوده شده و نشانه آن در رسم الخط سکونی است که روی آن گذرانده اند . در جزء سی ام یک مورد آمده **سوره قارعه ، آیه ۱۰**

وَمَا أَذْرَاكَ مَا هِيَ (قارعه آیه ۱۰)

توجه می دانی هاویه چیست ؟

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَه لَنْسَفَعَا بِالنَّاصِيَةِ {سورخ علق آیه ۱۵}

چنانچه [از اعمال زشتش] باز نایستد، موی جلوی سرش را به قهر می گیریم [و به دوزخش می کشانیم]

لَنْسَفَعَنَّ: قطعا با خواری و شدت می گیریم و می کشیم (سَفَع)

لَمْ: حرف جواب قسم محذوف است و موجب تاکید معنای فعل می شود .

نَسَفَعَا: فعل مضارع موکد به نون تاکید خفیفه که این نون به صورت تنوین در رسم الخط قرآن نوشته شده است.

نسفعا: چنگ می زنیم و می کشانیم

نکته: در قرآن فقط دو کلمه **لَنْسَفَعَا**

لیکوناً (یوسف ۳۲)

شکل تنوین منصوب به آخر فعل ظاهر شده و هر دو نشانه نون تاکید خفیفه است .